

OP HET WAD

Informatie bodemdieren

Schelpdieren:

mossel

Mosselen komen aan de Nederlandse kust veel voor. Mensen rapen de mosselen van natuurlijke bedden of kweken ze voor consumptie op mosselpercelen in de Waddenzee en het deltagebied in Zeeland. Naast mensen eten kust- en wadvogels zoals zilverbreeuws en eidereenden ook graag mosselen. Mosselen zitten vastgehecht op stenen of schelpen met behulp van sterke draden, de 'baard' van de mossel. Het is voor mensen en dieren een heel karwei om een mossel los te peuteren van een steen. De draden zorgen er ook voor dat de mossel niet wegspoelt als er een grote golf langskomt.

oester

Oesters groeien op een stevige ondergrond. Platte oesters kwamen vroeger algemeen voor in de Waddenzee en het Zeeuwse deltagebied. Ze groeiden in het wild en werden ook gekweekt op kweekbedden. Ook in de Noordzee waren grote oesterbanken. Als gevolg van ziektes zijn de platte oesters nu zeldzaam geworden. De oesterschelpen die op het strand liggen zijn bijna altijd oude platte oesters. De Japanse oester is sinds de jaren tachtig sterk in opkomst in de Zeeuwse delta en de Waddenzee.

strandgaper

De strandgaper is een heel grote schelp, die je soms op het strand kunt vinden. De grote schelphelften sluiten niet helemaal op elkaar aan, ze staan een beetje open. Daarom heet deze schelp ook de strandgaper. Strandgapers zijn van oorsprong Amerikaans. De Vikingen hebben dit dier vanuit Noord-Amerika naar Europa gebracht. Dat lijkt op zich niet zo bijzonder, maar de Vikingen leefden eerder dan Columbus. Het voorkomen van strandgapers in Europa wijst er op dat de Vikingen contact hadden met Amerika. Columbus was dus niet de eerste die naar Amerika voer.

kokkel

Kokkelschelpen kun je makkelijk herkennen omdat ze dik en geribbeld zijn. Het strand ligt vaak vol met losse schelphelften. Ze filteren plankton uit het water om aan hun voedsel te komen. Hier gebruiken ze twee buisjes voor die sifo's genoemd worden. Deze sifo's steken ze uit het zand om contact te houden met het water. Per uur kan een kokkel wel een halve liter water filteren. Er zitten zoveel kokkels in de wad bodem, dat ze in een paar weken al het water in de Waddenzee kunnen filteren. Wadvogels eten ze graag en ook sommige mensen vinden ze lekker.

nonnetje

Het nonnetje leeft ingegraven in de slikkige of zandige zeebodem van het wad, waarbij alleen de zuigbuisjes boven de bodem uitkomen. De zuigbuisjes worden er echter regelmatig afgehapt door platvissen. Nonnetjes graven zich steeds dieper in naarmate ze ouder worden. Schelpen van nonnetjes worden overal op het strand gevonden. Ze zijn vaak heel kleurrijk.

wadslak

Wadslakjes zijn klein maar belangrijk. Ze worden door veel dieren gegeten. De ontlasting van deze slakjes kit het zand en slijk aan elkaar en zorgt ervoor dat de bodem niet wegspoelt. Wadslakjes kunnen kruipen en bij hoogwater drijven met behulp van een slijmbelletje aan de onderkant van het dier waarmee het ondersteboven aan het oppervlak met de wind en golven mee drijft.

aliekruik

Alikruiken kun je langs de hele kust vooral op de dijken vinden. Wanneer een aliekruik over een hard oppervlak kruipt laat hij slijmsporen achter. In dit slijm blijven algen plakken. Andere slakjes, bijvoorbeeld wadslakjes, maken hier gebruik van en begrazen de slijmsporen van de aliekruik. Als je een aliekruik oppakt, verstopt hij zich in zijn huisje. Als je er een paar tegelijk pakt en ze in je hand tegen elkaar schudt, komen ze tevoorschijn. Ze denken dan dat het hoogwater is en ze in het water terecht zijn gekomen.

wormen:

wadpiper

Wadpieren eten het zand van de wadplaten. Alles wat daarin leeft verteren ze. Het schone zand poepen ze weer uit. Om aan voldoende voedsel te komen moeten ze veel zand verwerken. Een wadpiper spit per jaar 3,5 liter zand om. Hij leeft in een U-vormige buis. Aan de ene kant van de buis eet het dier. Daar ontstaat een trechttertje in de wadbodem. Aan de andere kant perst hij het zand weer naar buiten. Zo ontstaan de kenmerkende tandpastahoopjes.

zager

Zagers zijn roofwormen met flinke kaken, een grote zager kan je flink bijten! Ze hebben veel kleine pootjes. Ze heten daarom ook wel zeeduizendpoot. In het voorjaar komen ze allemaal uit de zeebodem om in het water te paren. Zeevissers gebruiken graag zagers als aas omdat de vis er goed in bijt. Omdat het moeilijk is om zagers uit de wadbodem te steken zijn ze duurder dan wadpieren. Daarom worden zagers ook gekweekt. Er zijn verschillende soorten zagers. De grote of groene zager (foto) kan tot 40 centimeter lang worden. De gewone zager of zeeduizendpoot wordt 20 centimeter.

kreeftachtigen:

garnaal

De meeste garnalen worden pas roze als je ze kookt! Levend zijn ze meestal grijs gekleurd, of doorschijnend. Er zijn tientallen soorten garnalen in zee. De meeste soorten zijn 3 tot 7 centimeter lang. De gewone garnaal is bij de visboer bekend als de 'Hollandse garnaal'. Je kunt ze vangen met het duwnetje op het strand. Naast de gewone garnaal komen er langs de Nederlandse kust enkele soorten steurgarnalen voor. Die heten bij de visboer 'Noorse garnalen'. In de geulen van de Waddenzee en de kwelders leven brakwatersteurgarnalen. Aasgarnalen en slijkgarnalen zijn geen tienpotige garnalen maar amfipoden en worden daar besproken.

krab

In de Noordzee leven tientallen soorten krabben, kreeften en heremietkreeften. In de getijde- en kustwateren zijn dat vooral echte kreeften, strandkrabben, zwemkrabben en heremietkreeften. In de wat diepere delen van de Noordzee leven veel Noordzeekrabben en Noorse kreeftjes.